

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร สำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะ พระภิกษุ สามเณร

Extracurricular Curriculum Development for Novices,
Students, and College Students of College of Skills
Enhancement for Monks and Novices

ณัฐพงษ์ โทมัน¹ และประเสริฐ แก้วแจ่ม²

Nattapong Tomun¹ and Prasert Kaewjam²

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

E-mail: nattapong_t@mutt.ac.th

Assistant Professor Dr. at Department of Technical Education, Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

² ผู้อำนวยการวิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา E-mail: iooo470@hotmail.com

Director of College of Skills Enhancement for Monks and Novices, Office of the Vocational Education Commission

Received: 5 ก.ค. 63 Revised: 3 ต.ค. 63 Accepted: 27 พ.ย. 63

DOI: 10.14416/j.ted.2022.08.007

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร และเพื่อประเมินการพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร จำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณรที่พัฒนาขึ้น ได้มีการจัดพัฒนาหลักสูตรจากคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิหลายสาขา ประกอบด้วย จุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะและคำอธิบายรายวิชา เน้นกิจกรรมในด้านเสริมคุณธรรมจริยธรรมและกิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษาหรือสถานประกอบการจัดในทุกหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ กำหนดโครงสร้างของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงตลอดแต่ละหลักสูตร จัดตารางเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และการประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร

บทความวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาการธรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร

สำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร โดยรวมและรายด้านมีผลประเมินความเป็นไปได้
ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร รายวิชาการธรรมเสริมหลักสูตร

Abstract

The objectives of this research were to develop extracurricular courses and to assess the development of extracurricular courses for novices, students, and college students of College of Skills Enhancement for Monks and Novices, which is a qualitative research. The samples used in the research were a group of 14 persons involved in the development of extracurricular courses for novices at College of Skills Enhancement for Monks and Novices selected by purposive sampling. The research instruments were semi-structured interviews and curriculum feasibility assessments. Data were analyzed based on their content, mean, and standard deviation.

The research results found that the development of extracurricular courses for novices at College of Skills Enhancement for Monks and Novices was developed from the curriculum development committee comprised of experts in many fields including course objectives, competencies, and course descriptions with the emphasis on activities in enhancing morality and ethics and other activities organized at an educational institution or establishment in all courses to provide learners with four vocational qualification standards: moral, ethical, desirable traits, such as knowledge and skills, and ability to adapt and responsibility. The extracurricular activities are structured to be at least 200 hours throughout each course with class scheduled for 2 hours/week and the feasibility assessment of extracurricular courses for novices, students, and college students of College of Skills Enhancement for Monks and Novices was found to be at a very good level overall and for each aspect.

Keywords: Curriculum Development, Extracurricular Courses

1. บทนำ

สังคมโลกมีความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากในทุกด้านซึ่งเกิดจากความเติบโตของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ทั้งการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และวิถีการเรียนรู้ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้บุคคลในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะแห่งอนาคตใหม่ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในฐานะการเป็นพลเมืองของโลก ภายใต้ความเป็นโลกเทคโนโลยีและโลกาภิวัตน์ คนขาดกาลเทศะการใช้เทคโนโลยีที่มีการผลิตและพัฒนาใช้งานอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นสังคมก้มหน้า ทำอะไรแค่พอผ่าน ไม่อดทน ไม่ชอบทำงานหนัก

ชอบทำงานคนเดียว ไม่นึกถึงส่วนรวม เอาตัวรอดเก่ง ขาดคุณธรรมจริยธรรม ไม่สนใจสันติวิธี ขาดอัตลักษณ์ไทย ขาดความสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุโดยมีความโน้มเอียงไปนิยมวัตถุมากกว่าจิตใจมากขึ้นทุกขณะ [1]

สิ่งเหล่านี้เป็นโจทย์ที่จะจัดการศึกษารองรับความเป็นศตวรรษที่ 21 เพื่อให้คนไทยมีคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่สามารถปรับตัวได้อย่างชาญฉลาดเท่าทัน มีภาวะความเป็นผู้นำด้านการงานที่สามารถชี้นำตนเองในการพัฒนาการสร้างงานและอาชีพและตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีสติและด้านศีลธรรมที่ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่า

ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 และหลักสูตรและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 โดยได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วย หมวดวิชาสมรรถนะแกนกลาง หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ หมวดวิชาเลือกเสรีและกิจกรรมเสริมหลักสูตรและประกาศเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยต้องมีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ [2]

กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมสมรรถนะแกนกลางและสมรรถนะวิชาชีพ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย ปลุกฝังจิตสำนึกและจิตอาสา เสริมสร้างการเป็นพลเมืองไทยและพลโลกในด้านการรักชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการส่งเสริมเสริมการดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการบริการวิชาการ วิชาชีพหรือทำประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

ดังนั้น การศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทุกประเภทวิชา และสาขาวิชา ผู้เรียนจะต้องลงทะเบียนเรียนรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งเป็นรายวิชาที่ไม่มีจำนวนหน่วยกิต และกำหนดเวลาเรียนหรือเวลาทำกิจกรรมไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ ระเบียบการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรได้กำหนดให้เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา คือ ผู้เรียนจะต้องเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแผนการเรียนที่สถานศึกษากำหนด และ “ผ่าน” ทุกภาคเรียน วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร เป็นวิทยาลัยใน

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านเลน อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวิสัยทัศน์ “จัดการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณรด้านอาชีวศึกษา ภายใต้ปรัชญา “โยคาเว ชายเต ภูริ (ปัญญา ย่อมเกิดขึ้น เพราะการฝึกฝน)” และอัตลักษณ์ “ความรู้ดี ทักษะเด่น เน้นคุณธรรม ดำรงพระพุทธศาสนา” [3] เพื่อการพัฒนาพระภิกษุ สามเณรให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ “เก่ง ดี มีความสุข” ได้จัดการเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ ทั้งการเรียนรู้หลักตามหลักสูตรการศึกษา และการเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้อื่น ๆ จากกิจกรรมเสริมหลักสูตรจากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว วิทยาลัยได้กำหนดให้มีรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษาหรือสถานประกอบการจัดในทุกหลักสูตร

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร ที่จะปรับปรุงใช้ในการศึกษา พ.ศ. 2564 ปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้ที่มีสมรรถนะแกนกลางหรือสมรรถนะวิชาชีพ ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ระเบียบวินัย การต่อต้านความรุนแรง สารเสพติด และการทุจริต เสริมสร้างความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลกในด้านการรักชาติ เทิดทูนพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ปลุกฝังจิตสำนึกและจิตอาสาในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น โดยการบูรณาการกิจกรรมและความรู้วิชาการเข้าด้วยกัน และการเสริมสร้างให้ผู้เรียน “เก่ง ดี และมีสุข”

วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร จึงมีความตระหนักในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และอัตลักษณ์ของวิทยาลัย ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นพ้องไปในแนวทางเดียวกันว่าควรพัฒนา กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ตอบโจทย์ความ

บทควาวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร

ต้องการและรองรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก และผลจากการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัย ในการผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนสามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับผู้เรียนและวิทยาลัยในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อการพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร

2.2 เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร จำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3.2 เนื้อหาในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร เป็นการศึกษาการวางแผนจัดทำหลักสูตรหรือยกร่างหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดประสงค์รายวิชา การกำหนดสมรรถนะรายวิชา การกำหนดคำอธิบายรายวิชา

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

3.3.1) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยใช้สัมภาษณ์เชิงเจาะลึกและการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร ในประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดประสงค์รายวิชา การกำหนดสมรรถนะรายวิชา และการกำหนดคำอธิบายรายวิชา

3.3.2) แบบประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมี

เกณฑ์ในการพิจารณาใน 4 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความสอดคล้อง และด้านความเป็นประโยชน์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.4.1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร [4] แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร [5] แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา [6] แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการป้องกันการทุจริต [7] การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม [8] การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 [9] เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยและรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารเฉพาะในส่วนที่มีการเชื่อมโยงถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

3.4.2) การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ใช้ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สำหรับสัมภาษณ์แบบเป็นทางการนั้น ดำเนินการโดยการจัดประชุมกลุ่ม จำนวน 14 คน เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร ในประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดประสงค์รายวิชา การกำหนดสมรรถนะรายวิชา และการกำหนดคำอธิบายรายวิชา โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับแบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยใช้วิธีการในขณะทำการสังเกตการสอนรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ

1.1) ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยเริ่มต้นทำความเข้าใจและแนะนำตัวอย่างเป็นทางการกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 14 คน

1.2) ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐานบางประการของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นจึงนัดหมายวัน-เวลาในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการนัดหมายด้วยตนเอง

1.3) ผู้วิจัยศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

2. ขั้นตอนการ

2.1 ก่อนสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยแจ้งวัตถุประสงค์ ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียง อธิบายเหตุผลที่ต้องใช้เครื่องบันทึกเสียง รวมทั้งแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่สัมภาษณ์

2.2 ขณะสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้วิธีการพูดคุยสนทนาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับหัวข้อการสัมภาษณ์ โดยอาจไม่เป็นไปตามลำดับคำถามในแบบสัมภาษณ์ หรืออาจจะเพิ่มเติมข้อคำถามที่ไม่มีอยู่ในแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตรงตามที่ต้องการ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้จดบันทึกข้อมูลในขณะสัมภาษณ์

3. ขั้นหลังดำเนินการ

3.1 ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลในแต่ละครั้งที่มีการนัดสัมภาษณ์ เพื่อจดรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้สัมภาษณ์ ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ ปฏิกริยาของผู้ให้สัมภาษณ์และการให้ข้อมูล รวมทั้งความคิดเห็นของผู้วิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ทุกครั้ง ส่วนการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยใช้วิธีการจำไว้แล้วรีบทำการบันทึกเมื่อมีโอกาสหลังจากเสร็จสิ้นการสนทนา

3.2 สํารวจและทำการบันทึกวัน เวลา และผู้ให้สัมภาษณ์ลงในม้วนเทปแต่ละม้วน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนเมื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้ง

3.4.3 การประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 14 คน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร ในประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดประสงค์รายวิชา การกำหนดสมรรถนะรายวิชา และการกำหนดคำอธิบายรายวิชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

3.5.2) วิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ของหลักสูตร วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

4.1 การพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร ได้มีการจัดพัฒนาหลักสูตรโดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจากวิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร เพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยศึกษาหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 6 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ศึกษาบริบท ปรัชญา วิสัยทัศน์และพันธกิจของวิทยาลัย ตลอดจนศึกษาพื้นความรู้ ภูมิหลังของผู้เรียน รวมถึงความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อนำไปกำหนดจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะและให้แล้วเสร็จเป็นคำอธิบายรายวิชา ด้านสมรรถนะรายวิชา วิทยาลัยได้กำหนดสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับและประเภทวิชา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ใน 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถ ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ครอบคลุมและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร เพื่อนำไปกำหนดจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะ และให้แล้วเสร็จเป็นคำอธิบายรายวิชา การกำหนดจุดประสงค์รายวิชาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะจุดประสงค์รายวิชาเป็นการกำหนดลักษณะการเรียนรู้และความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจาก que ผู้เรียนได้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องหรือบทหนึ่ง ๆ แล้ว ส่วนคำอธิบายรายวิชา มีกำหนดคำอธิบายในลักษณะองค์ความรู้ที่ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ในแต่ละรายวิชา ให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริม ซึ่งรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะการ

บทควาวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร

จัดการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดกิจกรรมในกลุ่มส่งเสริม
คุณธรรม จริยธรรม และกลุ่มกิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษา
หรือสถานประกอบการจัดในทุกหลักสูตร กำหนดครูผู้สอน
ตรงตามลักษณะรายวิชา กำหนดโครงสร้างของกิจกรรมเสริม
หลักสูตรไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงตลอดแต่ละหลักสูตร
จัดตารางเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยมีการพัฒนาหลักสูตร
รายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร ระดับหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ พุทธศักราช 2562 จำนวน 6 รายวิชา ประกอบด้วย
กิจกรรมส่งเสริมพระธรรมวินัย 1 กิจกรรมส่งเสริมพระธรรม
วินัย 2 กิจกรรมศาสนพิธี 1 กิจกรรมศาสนพิธี 2 กิจกรรม
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 และกิจกรรมตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 ส่วนระดับหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 ได้มีการ
พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 4 รายวิชา ประกอบด้วย
กิจกรรมพุทธธรรมปฏิบัติ 1 กิจกรรมพุทธธรรมปฏิบัติ
2 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง 1 และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง 2

4.2 การประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตรรายวิชา
กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเป็นไปได้
1. ด้านความเหมาะสม				
1.1	มีกระบวนการที่สอดคล้องกับหลักสูตรของวิทยาลัย	4.57	0.51	ดีมาก
1.2	มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	4.64	0.50	ดีมาก
1.3	เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบภาระงานของวิทยาลัย	4.50	0.52	ดีมาก
	ค่าเฉลี่ย	4.57	0.40	ดีมาก
2. ด้านความเป็นไปได้				
2.1	มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ	4.57	0.51	ดีมาก
2.2	เข้าใจง่ายและไม่ยุ่งยากซับซ้อน	4.57	0.51	ดีมาก
2.3	สามารถนำไปใช้จริงได้ในวิทยาลัย	4.64	0.50	ดีมาก
	ค่าเฉลี่ย	4.60	0.35	ดีมาก
3. ด้านความถูกต้อง				
3.1	มีความถูกต้องตรงกับการปฏิบัติงานจริงในวิทยาลัย	4.57	0.51	ดีมาก
3.2	มีความน่าเชื่อถือในผลการประเมินหลักสูตร	4.86	0.36	ดีมาก
3.3	มีความถูกต้องตรงกับหลักสูตร	4.64	0.50	ดีมาก
	ค่าเฉลี่ย	4.69	0.21	ดีมาก

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความเป็นไปได้
4. ด้านความเป็นประโยชน์				
4.1	เสริมสร้างบุคลากรในวิทยาลัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.64	0.50	ดีมาก
4.2	ส่งเสริมการปฏิบัติงานจริงในวิทยาลัย	4.86	0.36	ดีมาก
4.3	สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพและผลของการดำเนินการตามหลักสูตรอย่างแท้จริง	4.71	0.47	ดีมาก
	ค่าเฉลี่ย	4.74	0.23	ดีมาก
	ค่าเฉลี่ยทุกด้าน	4.65	0.17	ดีมาก

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 การพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร ได้มีการจัดพัฒนาหลักสูตรโดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรจากวิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร เพื่อให้การดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยศึกษาหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 6 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ศึกษาบริบท ปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของวิทยาลัย ตลอดจนนักศึกษาพื้นความรู้ภูมิหลังของผู้เรียน รวมถึงความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เพื่อนำไปกำหนดจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะและให้แล้วเสร็จเป็นคำอธิบายรายวิชา ด้านสมรรถนะรายวิชา วิทยาลัยได้

กำหนดสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับและประเภทวิชา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ใน 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบครอบคลุมและสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร เพื่อนำไปกำหนดจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะ และให้แล้วเสร็จเป็นคำอธิบายรายวิชา การกำหนดจุดประสงค์รายวิชาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะจุดประสงค์รายวิชาเป็นการกำหนดลักษณะการเรียนรู้และความสามารถที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากที่ได้ผู้เรียนได้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องหรือบทหนึ่ง ๆ แล้ว ส่วนคำอธิบายรายวิชา มีกำหนดคำอธิบายในลักษณะองค์ความรู้ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญ เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในแต่ละรายวิชา ให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมเสริม ซึ่งรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการจัดกิจกรรมในกลุ่มส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และกลุ่มกิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษาหรือสถานประกอบการจัดในทุกหลักสูตร กำหนดครูผู้สอนตรงตามลักษณะรายวิชา กำหนดครูผู้สอนตรงตามลักษณะรายวิชา กำหนดโครงสร้าง

บทควาวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร

ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงตลอดแต่ละหลักสูตร จัดตารางเรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ โดยมีการพัฒนาหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร ระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 จำนวน 6 รายวิชา ประกอบด้วย กิจกรรมส่งเสริมพระธรรมวินัย 1 กิจกรรมส่งเสริมพระธรรมวินัย 2 กิจกรรมศาสนพิธี 1 กิจกรรมศาสนพิธี 2 กิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 และกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 ส่วนระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563 ได้มีการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 4 รายวิชา ประกอบด้วย กิจกรรมพุทธธรรมปฏิบัติ 1 กิจกรรมพุทธธรรมปฏิบัติ 2 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1 และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2

5.2 การประเมินความเป็นไปได้ของหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับสามเณร นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุ สามเณร อยู่ในระดับดีมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดีมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

(1) วิทยาลัยควรนำหลักสูตรรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้ไปทดลองใช้ เพื่อพิจารณาว่ามีความสอดคล้อง ความเป็นไปได้ และเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

(2) วิทยาลัยควรเสริมสร้างให้ผู้เรียนหลักสูตรรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรนี้ ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง และพัฒนาผู้เรียนครบทุกด้าน เพื่อเสริมสร้างการเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

(3) วิทยาลัยควรร่วมมืออย่างจริงจังกับหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ การจัดการเรียนการสอน การเป็นวิทยากรการเป็นแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สำเร็จ การศึกษาตรงตามความต้องการของผู้ใช้ และสถานประกอบการ

2) ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรรายวิชา กิจกรรมเสริมหลักสูตรในวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงรายวิชากิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้ผู้รับผลผลิตมีความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามระดับมาตรฐานนั้น ๆ

(2) ควรต่อยอดในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาอื่น ๆ ให้มีคุณภาพและต่อเนื่องอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับการก้าวสู่ไทยแลนด์ 4.0

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎี การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: วีพริ้นท์.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง เรื่องที่ 6 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร. นนทบุรี: วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี.
- [3] วิทยาลัยเสริมทักษะพระภิกษุสามเณร. (2563). ข้อมูล สถานศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: วิทยาลัยเสริมทักษะ พระภิกษุ สามเณร.
- [4] สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2556). แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). แนวทาง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตสำหรับนักเรียน นักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา.
- [6] กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา. (2561). แนวการจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สีนทวิกิจพริ้นติ้ง.

- [7] กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา. แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริม
การป้องกันการทุจริตด้านอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ-
มหานคร: บริษัท เอส.บี.เค. การพิมพ์ จำกัด.
- [8] อ้อมเดือน สดมณีและธรรุศุภร์ จันประเสริฐ. (2554).
การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม : จากแนวคิดสู่แนวทาง
การปฏิบัติ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 17(1), 19-30.
- [9] รัฐพัฒน์ สดางค์จันทร์. (2561). การพัฒนากิจกรรมส่งเสริม
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียน ในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์
การพัฒนาภูมิภาค คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.